

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 24.
Šibenik, 11. lipnja 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Za ljeto

Zlo nije od jučer. S prvim čovjekom je došlo na zemlju, i s posljednjim će umrijeti. Zato nije ništa neobično, ako i danas zlo, u bučnom topotu, koraca ovom zemljom.

Mного gore zlo od samoga zla jest, što se pomalo gubi pojam o zlu, što se sve teže razlikuje dobro od zla. Tako se, često puta, zlo više ne smatra zlim, nego se jednostavno naziva savremenom potrebom, napretkom, modom. Da nije, kroz zadnjih 20 vjekova, bilo Crkve, te neprevarljive i budne Učiteljice, ko zna, u kakovim bismo se nečudorednim barama gušili, misleći da se kupamo u čistom i svježem moru!

Crkva je neprevarljiva Učiteljica, a katolička štampa je njezin brzonogi, poslušni glasnik. I taj glasnik je dužan na početku svakoga ljeta, kad sunčane strelice počnu žešće udarati, tumačiti žestu zapovijed Božju u pogledu odijevanja i mješovitoga kupanja.

Ljeto je doba golotinje. Najprije proleti jedna golišava lastavica, a onda druge tisuće za njom. I nastane takmičenje, koja će biti lakša, prozirnija i eteričnija; koja će odozdo sukunjicu više podignuti, a odozgor je skratiti i spustiti. I tako ne znaš, jesu li ulice morske plaže ili sobe za spavanje.

Životinjama je Bog navukao debelu kožu ili ih je pokrio dlakom i perjem, da se zaštite pred vremenskim nepogodama. Nama nije dao ni jedno ni drugo, već treće, a to je: razum. I razum je spoznao, da nam je potrebno odijelo; i to ne samo za obranu od vremenskih nepogoda, već za poljepšavanje tijela i zaštitu proti grijehu.

Ko se previše razgoličuje, ne griješi samo proti Božjoj volji, već i proti zdravom ukusu za ljepotu. Ženska u suknjici od dva tri pedlja, bez rukava, s dubokim izrescima na prsima i leđima, slična je operušanom kolibriću. Kako je lijep kolibrić, kada ga pokriva šareno svjetlucavo perje! Ali kad mu izčupamo perje, pobuđuje u nama samilost, ali nikada osjećaj ljepote.

No nama ovdje nije, u prvom redu, do ljepote nego do čudoredne dobrote. Golotinja podražuje u nama životinju, pojačava niže uspavane nagone i tjerá nas na zlo. - I onako se divovskom snagom moramo boriti, ako hoćemo biti ljudi, ako želimo sačuvati svoje ljudsko dostojanstvo, bjelinu svoje duše. Pa zašto onda hotimično podmetati vatru i otežčavati duhovnu borbu!

Naše smjernice

Namjesnik Kristov „za stalan mir, koji će isprositi slobodu i čast naroda”

2. 1. mj. kardinali su čestitali Sv. Ocu Njegov imendan. Tom prilikom Sv. Otac Papa Pio XII. održao je ovaj važan i značajan govor:

»Ovoga dana, kad Nam nedostižna namisao Božja dozvoljava da prvi put proslavimo svetu uspomenu Našega svetog Zaštitnika na Stolici Petrovoj, iako nedostojni nasljednici u toj najvišoj službi, kojoj je Eugen I. pridonio novi sjaj revnošću svoga budnog apostolskog djelovanja te najboljom pobožnošću i najizglednijim životom — ništa nam nije moglo biti ugodnije negoli vidjeti okupljene oko Nas one, koje nam je predobrosvita Providnost Božja pridružila kao najintimnije savjetnike i saradnike u svetim i mnogostukim brigama vrhovne pastirske službe. Ovako uzvišene i pobožne želje, koje mi je malo prije upravo časni dekan svetoga kardinalskog zbora, vama i Nama veoma drag, na ime svih vas njemu prirodnom plemenitošću misli i riječi, zvuče Nam kao vanjski izražaj unutarnjeg osjećaja, duhovne odanosti, koja je u vama i na kojoj smo vam duboko zahvalni, dok se ovaj čas osjećamo posebno potaknuti, da zavovemo od Gospodina s Apostolom naroda, da »se vi sa mnom što više ponosite u Kristu Isusu« (Filipj. 1, 26). Naša nada, prije svega, diže se i oslanja na mnogostruku milost Onoga, koji »što je slabo pred svijetom izabra... da posrami jako« (I. Kor. 1, 27). No u času onoga dana, kad Nas je vaše povjerenje kao braće i volja Božja, koja se njim očitovala, pozvala na teret službe, koje dostojanstvo i težina jednako su se udružili da Nas uplaše, ušla Nam je utjehu i spokojnost sigurnost, da imamo vas uz bok i da nalazimo u vama, u vašem znanju, u vašem iskustvu, u vašoj visokoj mudrosti, stečenoj i sazreloj kroz dugi niz godina, najvrednije i najpouzdanije suradnike.

Vaša čestitka — čestitka za imendan Oca duhovne obitelji, koji vam zahvaljuje i ljubi vas ljubavlju Kristovom — izljevaju se iz duše Naše na

Crkvu, Zaručnicu Otkupitelja i Majku našu, i na svijet, komu posvećujemo svu Našu skrb i Našu misao u ovo doba; doba, koje je u više negoli jednom kraju prepuno previranja, koja su početak ili razvitak događaja, za kojih krajni konac ne treba baš oštrine razbora, da se kaže, hoće li pridonijeti uređenju ili rasulu. Nije kćerka svijeta, ali je ipak u svijetu Crkva te u njemu živi i od njega dobiva svoju djecu, uvijek je dionicom radosti i žalosnih zgoda i nezgoda svijeta; usred koga trpi, bori se i moli, kao što je molila, u svoja prva vremena, skupa s velikim apostolom Pavlom, i činila »prošnje, molitve, moljenja, zahvaljivanja za sve ljude; za kraljeve i sve, koji su u vlasti, da tih i mirni život provodimo u svakoj pobožnosti i čistoći. Ovo je dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom, koji hoće, da se svi ljudi spase i dođu u poznanje Istine.« (I. Tim. 2, 1—4) Što je drugo ovo negoli molitva za mir među narodima, koju je Crkva, čak od zore kršćanstva, upravljala Onome Bogu, koji hoće, da se svi ljudi spase i dođu do spoznaje istine?

No putem činjenica, s kojima se susreće, i njihove stvarnosti koraci Crkve Kristove postali su, više negoli u drugim vremenima, teški i mučni. Posred svijeta kontrasta i razdora, sukoba osjećaja i interesa, egzaltiranih ideja i pretjeranih ambicija, straha i odvažnosti, posred čovječanstva, koje, čini se, kao da još ne zna odrediti ni odlučiti, treba li priznati i povjeriti prvenstvo akcije i odluku o vlastitoj sudbini oštrici mača ili plemenitoj vlasti prava, razumu ili sili — Zaručnici Kristovoj još teže uspijeva osigurati svojim zamislama i pobudama, koje proizlaze iz njezine vjerske misije i u svome toku slažu se s pravim dobrom pojedinih naroda i čitave ljudske zajednice, onaj toliko željeni posluš i onu intimnu pripravnost prihvata, bez čega bi njezina riječ ostala glas vapiljućega u pustinji. S druge

strane ne bi bilo u skladu sa svetim dužnostima Naše apostolske službe, ako bi Nas vanjske zapreke ili strah od krivih tumačenja i nepriznavanje Naših nakana i Naših ciljeva, koji svi smjeraju na dobro, zadržale, da ne vršimo onu spasonosnu službu mira, koja je svojstvena Crkvi. Koja, ako ne misli pustiti, da je zamame i zapletu partikularni interesi, ni da se upliće, nepozvana, u teritorijalna suparništva među državama ili da bude uvučena u zamršene sukobe, koji odatle lako slijede, ne može ipak, u časovima teže opasnosti za mir i žešćih strasti za sukob, odreći se, da ne rekne svoju materinsku riječ te, ako to traži slučaj, ponudi svoje materinske usluge, da spriječi opasnu upotrebu sile i njene neprocjenive materijalne, duhovne i moralne posljedice.

Zadahnuti duhom mira i pravde u dubini Našega srca kao zajednički Otac, nakon zreloga promišljanja, držali smo zgodnim, da u času, koji se ukazao osobito težak u životu naroda, početkom prošloga mjeseca svibnja neke državne velikih evropskih naroda upoznamo sa zabrinutošću, koju Nam je stvarni položaj u onom času nadahnua, i strahom, da se međunarodna razmimoilaženja ne bi dotle zaoštrila, da se izrode u krvavi sukob. Od toga koraka, koji je općenito naišao — kažemo to zahvalna srca — na simpatije vlada te, kad je kasnije, bez Naše suradnje, došao do znanja javnosti, i na zahvalnost naroda, dobili smo osiguranja o dobroj volji i odluci, da se sačuva mir, za kojim narodi toliko žude. Tko je mogao biti zadovoljniji od Nas, kad smo saznali za početak popuštanja duhovna ili s većim žarom čeznuti i željeti, da bi se to stanje sve više utvrdilo? Niti ćemo prešutjeti, da su također i druge obavijesti, koje smo mogli dobiti povodom prije spomenutoga koraka, o osjećajima i nakanim utjecajnih državnika, kojima smo za to živo zahvalni, pobuđile su u Nama još koju veću nadu, da će ob-

Ženska je po naravi nježnija i stidljivija. A baš ona najviše griješi u odijevanju; ili bolje: u razodijevanju! Muškarci se redovito odijevaju pristojno. Ne pokrivaju tijelo — prsa i leđa, ruke i noge — samo zimi, kad poledica škripi pod nogama, nego i ljeti, kad je zrak usijan kao u kovačnici.

Kao da muškarcima nije vruće! Kao da njih ne probija znoj i ne muči omarina!

Kad to imamo pred očima, onda nam djevojke i žene više neće moći opravdavati svoju ljetnu golotinju vrućinom i znojem. Tu je neki dublji razlog, a to je ponestajanje stida,

prave ženske finoće i smisla za ljepotu.

Zlo je još gore na kupalištima. Tamo golotinja postizava svoj vrhunac, a uz to su pomiješani muški i ženski spol. Ko je samo jedamput bio na takvom mješovitom gradskom kupalištu, njemu ne treba ništa ni opisivati, ni dokazivati. — Za sve ono što se tamo vidi i zbiva, ne može se samo reći, da je: napast i čudoredna opasnost — već moramo iznijeti jedino pravu, istinitu riječ, a ta je: sablazan, zlo, grijeh!

Nažalost, to mnogi ne uviđaju i ne priznavaju. A zato je tim teža naša dužnost, da bistrimo čudoredne pojmove, da crnomu rečemo crno, a

zlu zlo.

Niti smo proti modi, niti smo proti kupanju. Mi smo samo proti ubijanju duše u čovjeku, proti rušenju ljudskoga dostojanstva, proti zavađanju, sablazni, zlu i grijehu.

Mladići i djevojke, koji još poštujuete same sebe, svoju dušu, koji još niste prezrili ljepotu i dobrotu, budite ovoga ljeta junaci, i nemojte se povadati za onima koji sebe ne poštuju, i koji više pravo ne rasuđuju ljepo od ružnoga, dobro od zloga.

Recimo uvijek zlu — zlo, a ružnomu — ružno, pa se nadajmo, da će se povećati broj ljudi koji će, uistinu, biti slika i prilika Božja. Ig.

ziri na plemenitu čovječnost, svijest o neizbježivoj odgovornosti pred Bogom i poviješću, ispravan sud o prvim interesima njihovih naroda imati dovoljno snage i težine, da navedu vladu, u njihovim nastojanjima oko postignuća stalnoga mira, koji će spasiti slobodu i čast naroda, na misli i djela, koja su u stanju da ublaže, smanje ili pobijede realne i psihološke zapreke, koje se suprotstavljaju iskrenom i sigurnom sporazumu. Ova okolnost ostavila Nam je otvoren put za nove brige i nova nastojanja.

No sudbina i sreća naroda u rukama je »onoga Cara, koji tamo gore vlada«, koji je Otac svjetlosti i izvor svakoga savršenog dobra u svemiru. Kao što sreću i sudbinu naroda, drži On u svojim rukama i srca ljudi: na kojegod stranu bude htio, On će ih skrenuti. On zna proširiti, stegnuti, zaustaviti ili upravititi njihovu volju, a da joj ne izmijeni narav. U djelu čovjeka sve je slabo kao i čovjek. Plahe su njegove misli, nestalna njegova opreznost, opora njegova sredstva, kolebljivi njegovi koraci, nepoznat njegov svršetak. U djelu Božjem sve je jako kao i On: Njegov savjet ne zna za sumnje; Njegova moć uživa i skoro šaleći se naslađuje se i odmaru u upravljanju svijeta; Njegova je naslada u sredini sinova ljudskih, ali ništa Mu ne može odoljeti; i zapreke u njegovim su rukama sredstva, da modelira stvari i događaje, da skrene pamet i slobodnu volju ljudi k najvišim ciljevima Njegovog milosrđa i Njegove pravde, koje su dvije zvijezde Njegove univerzalne vladavine. U Njega je postavljena Naša najčvršća nada. Da bi se isprosilu nebesko svijetlo i blagoslov nad događajima naših dana i nad odlukama, koje u njima sazrijevaju, bili smo pozvali već u mjesecu svibnju oko oltara Marijina na molitvenu križarsku vojnu katolički svijet, a kao predstražu bili smo postavili nevine čete djece, kao pupoljke ljljana pred noge Djevice Majke, koju čuvaju blaženi anđeli, a Isus ih je pozivao oko sebe, grlio, blačoslavljaio i predložio, da se u njih ugledaju svi baštinci kraljevstva nebeskoga. Nevinost, koja moli i vapije, opomena je i primjer, pa uživamo ovom prilikom, što možemo očitovati slatko zadovoljstvo Naše duše, kad se s pohvalom sjetimo, kakva odana pripravnost, kakav intenzivan žar, kakva složna duhovna utakmica je zasjala među vjernicima svega svijeta, kad su se odazvali ovom marijanskom pozivu. Sada, kad smo ušli u lijepi mjesec, lipanj, posvećen Presvetom Srcu Isusovom, obraćamo se s povećanim žarom te s još iskrenijom i brižnijom nadom Onome, koji je **Kralj i središte svijlu srđaca**, utičište i utjeha u svim nevoljama i tjeskobama. Njemu, komu je bila dana sva vlast na nebu i na zemlji, neka se udostoji umiriti valove uzburkanog i uzbuđenog svijeta i po-

dignuti dah novoga duha među ljudima i narodima! Na naše pozive za mir neka On dade, da u srcima onih, koji vladaju, i naroda oni nađu odjeka te u odlukama i djelima odgovornih faktora pokažu ona konkretna ostvarenja, za kojima vapije želje i molitve svih dobrih!

S ovom čestitkom na usnama i u srcu podjeljujemo Vam, kao zalog obilja božanskih milosti, iz punine Naše zahvalne duše Apostolski blačoslov. «

ŽIVOT S ČRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 11. VI.: Nedjelja u osmini Tijelova. (Druga po Duhovima.) — Sv. Barnaba. Po predaji rođen je na otoku Cipru. Bio je učenik glasovitog židovskog učitelja Gamalijela. Oduševljen Kristovim propovijedanjem postao je jedan od 72 Isusovih učenika. Propovijedao je sv. vjeru u Pamfiliju i Cipru. Umro je u svom rodnom mjestu.

Ponedjeljak, 12. VI.: Sv. Leon, Papa. Za Papu izabran je g. 795. Kao Papa podigao je sjaj i ugled sv. Crkve. Kad su mu bezbošci iskopali oči i iščupali jezik, Bog mu je na čudesan način povratio vid i govor.

Utorak, 13. VI.: Sv. Ante Paduanski. Rodio se g. 1195. Najprije bio je član reda sv. Augustina, a kasnije je prešao u tek osnovani franjevački red. Bog ga je još za života bio obdario darom čudesa, a isto tako proslavio ga je poslije njegove smrti. Na glas o njegovoj smrti paduanska djeca spontano proglasiše: Umro je svetac, umro je svetac! Bilo je to 13. lipnja g. 1231.

Srijeda, 14. VI.: Sv. Basili, biskup. Radi vanrednih zasluga za sv. Crkvu, učestnosti i sv. života dobio je naziv Veliki.

Četvrtak, 15. VI.: Sv. Vid, mučenik i zaštitnik Praga.

Petak, 16. VI.: Sv. Frano Regis. Bio je Isusovac i veliki propovjednik. Samo 3 sata bi spavao, a ostalo vrijeme utrošio bi u molitvi i radu.

Subota, 17. VI.: Sv. Nikandor i Marcijan, mučenici.

NEDJELJA U OSMINI TIJELOVA

CITANJE POSLANICE blaženoga Ivana Apostola (I 3, 13—18). — Predragi! Nemojte se čuditi ako vas svijet mrzi. Mi znamo da smo preneseni iz smrti u život, jer ljubimo braću. Ko ne ljubi, ostaje u smrti; svako koji mrzi brata svojega, ubojica je. A znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga vječnoga života. Po tom smo upoznali ljubav Božju što je On za naš život svoj položio; i mi smo dužni za braću život polagati. Koji ima dobara ovoga svijeta, i vidi brata svoga u nevolji, i zatvori mu srce svoje, kako ostaje ljubav Božja u njemu? Sinci moji, ne ljubimo riječju ni jezikom, nego djelom i istinom.

†SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Luki (14, 16—24). — U ono vrijeme reče Isus

farizejima ovu priču: Neki čovjek pripravi veliku večeru i pozva mnoge. I kad je bilo vrijeme večeri, posla slugu svoga da kaže pozvanima neka dođu jer da je već sve spremno. I počeo se svi redom izgovarati. Prvi mu reče: kupio sam zaselak, i valja mi ići da ga vidim; molim te, opravdaj me. A drugi reče: Kupio sam pet jarama volova, idem da ih kušam; molim te, opravdaj me. I treći reče: Oženio sam se, i zato ne mogu doći. I vrativši se sluga, javi to gospodaru svome. Tada se rasrdi domaćin i reče sluzi svome: Idi brzo na trgove i ulice gradske i dovedi ovamo siromahe i slabe i slijepce i hrome. I reče sluga: Gospodaru učinjeno je kako si zapovjedio, i još ima mjesta. I reče gospodar sluzi: Izidi na putove i među ograde, te siluj neka dođu da mi se napuni kuća. A kažem vam da nijedan od onih ljudi koji su bili pozvani, ne će okusiti večere moje.

BOŽJA LJUBAV

Moramo ljubiti Boga ne samo zato, jer nam On to naređuje, već i iz dužnosti zahvalnosti, budući On bio onaj, koji je nas prvi ljubio. Ovaj motiv prevladava u današnjoj sv. Misli.

Evo već u Početnoj pjesmi potvrde tomu: »Gospodin je zaštitnik moj... spasi me, jer me ljubi.« Ako Mu mi uzvratimo na ovu Njegovu ljubav, ne ćemo nikada biti lišeni Njegove božanske pomoći, Njegovoga božanskog blagoslova. »Ti, Gospodine, ne prestaješ upravljati one, koje u svojoj ljubavi utvrđuješ« (Početna molitva).

Isus Krist naš Gospodin zove nas k sebi preko one »velike večere«, a to je Presv. Euharistija, u kojoj kao da nam kaže: »Dodište k meni svi, koji ste opterećeni i umorni, i ja ću vas okrijepiti!« (Evanđelje)

Naše pouzdanje u Boga mora se svo temeljiti na Njegovom milosrđu i božanskoj ljubavi (Prikazna pjesma).

Zato moramo nastojati oko svog uzvišenja u atmosferu čisto duhovnoga i nebeskoga života. Zato se uprav imamo nadati učinku našega spasenja.

O ovoj Božjoj ljubavi prema nama osigurava nas sv. Ivan, apostol ljubavi, kad tvrdi, da se mi, ma koliko progonjeni zato, što smo sljedbenici Isusovi, moramo tješiti time, što znamo, da smo po dobroći Božjoj bili preneseni iz stanja grijeha u život milosti. A kako znamo to? Jer je u nama ljubav prema iskrenjenu. I kolikogod čovjek, bez osobite objave, ne može znati, apsolutnom sigurnošću, je li ili nije u milosti Božjoj, ipak vršenje bratske ljubavi znak je, moralno siguran, prisutnosti milosti Božje u nama. Tko naprotiv ne ljubi brata svoga, ili, još više, tko ga mrzi, u stanju je grijeha, koji će ga dovesti do vječne smrti. (Poslanica)

Ljubav Božja je svijetlo i oganj dušama našim. Ne treba da mislimo,

kako si nitko ne može utvarati, da ljubavi Boga, nevidljivoga, ako Ga istodobno ne ljubi u njegovim stvorenjima.

Zapovijed ljubavi je usavršenje vječnoga Zakona Božjega: »Punina zakona je ljubav.« »Učini, Gospodine, da se Tvojega svetoga Imena bojimo i ujedno ga trajno ljubimo (Početna molitva).

Križarske vijesti

ODRŽANE PRIREDBE. Održana je priredba K. B. Nova Kapela u Pleternici u nedjelju 7. V. — 13. V. održana je priredba u Otočcu te 14. V. u Gunjavcima.

ISKAZNICE ZA POTPORNE ČLANOVE. Bratstva, koja imaju potporne članove društva, treba da za njih nabave i iskaznice, koje se dobiju u VKB-u, a stoje komad 1 dinar.

ODRŽANE PROSLAVE. 30. IV. održana je proslava u Novoj Kapeli te u Delnicama.

ALBUMI. Još imade neraspodanih križarskih albuma, a dok se prvi dio ne rasproda, ne može se uzeti u rad II. dio. Album stoji komad Din 5, a kod većih narudžaba dajemo još popust. Poradi niske cijene, mogao bi ga imati svaki član Križar, a pogotovo društvena knjižnica.

MERZOVE DOPISNICE I ZIDNE SLIKE. U VKB-u mogu se dobiti zidne slike dra Merza po 10 dinara komad i dopisnice sa slikom dra Merza po 0.50 Din kom. Neka ne bude ni jedne križarske dvorane bez Merzove zidne slike.

OVOGODIŠNJI ĐAČKI TEČAJ. Prema posljednjem odluci VKB-a i M. Đ. K. Z. održat će se i ove godine centralni đачki tečaj, i to u Ozlju od 9.—17. VII. Sve prijave neka se šalju što hitnije na M. Đ. K. Z., Palmotičeva 3. Potanje upute o putu i programu izdane su u okružnici, koja je već svim đачkim Bratstvima razasлана, pa neka se Bratstva istih držje. Poradi centralnog tečaja mogu se držati i prije uređeni pokrajinski tečajevi, samo prije ili kasnije, već prema mogućnosti pojedinih Bratstava.

AKADEMSKI TEČAJ. I ove godine, kao i svake, poslije đачkoga tečaja, održat će se tečaj za akademikare i abiturijente, i to također u Ozlju. Tečaj traje od 20.—30. srpnja. Prijave prima A. K. B. »Mahnič«, Palmotičeva 3. Za taj tečaj također su poslana svim Bratstvima potanje upute u okružnici.

POVRATAK DRA MAČKA U ZAGREB. Predsjednik dr Maček 3. t. mj. vratio se u Zagreb iz Rogaske Slatine, gdje je boravio na odmoru i liječenju. Lijepo se oporavio i već je preuzeo sve političke poslove u svoje ruke. Odmah su s njim održali dužu konferenciju potpredsjednik HSS inž. Košutić i dr Šutej.

SLOVENSKE OPĆINE I DR KOROS. Savez slovenskih općina u Ljubljani objavio je proglas, u kojemu se veli, da će se u nedjelju 11. t. mj. na svečan način u Ljubljani predati dru Korosku diploma počasnoga građanina 323 slovenske općine.

Podlistak

Evolucija i postanak čovjeka

Mnogo se u svijetu majmunizira, vrlo mnogo. Ali ne majmuniziraju samo majmuni. Lako bi bilo da su samo oni, to je njihovo pravo. Nego ima nešto gore, užasno i bestijalno; majmuni se svidješe ljudima sa svim svojim pokretima, gestama i grimasama i — zamislite! — ljudi, na račun nauke, dođoše do toga da sebe proglase potomcima majmuna. Proglasiše se, dakle, majmunima i njihovo majmuniziranje dode do skrajnosti i posta psovka i hula, bluff na čovjeka i na čovječanstvo, na Boga i na Tvorca.

Pojaviše se Darvini i Darvinići, Lamarcki i Lamarckići sa svojim učenicima i sljedbenicima i stadoše propovijedati urbi et orbi nova pronašuća, novu nauku, novi pokret »naprednog« evolucionizma, evolucionizma koji htjede isporučiti čitavo ljudsko dostojanstvo sa prostom životinjom iz džungle. Zaista lijep napredak! Napraviše dumbus, revoluciju i anarhiju u nauci, koja je, treba priznati, mnogima otvorila oči i stvorila opravdanu reakciju samoobrane, ali mnogi bijahu zavedeni, te nesvjesni povjerovali da su kulturni i napredni, emancipovani majmuni koji se tijekom vremena razvije u današnje dvoonošce i — ništa više. I ovdaha bijaše ih, a naša last ima ih još i danas, koji majmunisu

na svakom koraku i pri svakom djelu, jer nemaju duše ni karaktera, nemaju svijesti ni ljudskoga ponosa, životinje su im najbliže. Majmuniše se u društvu, u školi (dakako, treba odgajati podmladak!), na ulici i u kavani. Raspređa se o teorijama i nauci i mnogi postaju »uvjereni«, bijaše »uvjereni« da su, ništa više ni manje, nego potomci majmuna. Došli majmuni, doselili se i džungla, iz špilja, prašuma, urvina i gora, jednoga im se dana pojavila svijest u glavi, opriješe se na dvije noge i počeo raditi, razgovarati i misliti, postadoše homines sapientes. Napraviše odijela, kuće, kola, željeznice, automobile, avione, telefone, telegrafe, radioaparate, kinomatografe. Postadoše umjetnici i filozofi, pisci i muzičari, naučenjaci i pronalazači. Učiniše i stvorije sve, jer bijahu najlukaviji i najkretiniji od svih životinja.

Učiniše čudesa i postadoše sami čudesa razuma, svijesti i osjećaja, religije i morala, poštenja i usrećenja, sjećajući se dakako, odnosno sjetivši se i svojih pređa!

Eto tako nam propovijedaše i propovijedaju mnogi i mnogi, želeći da nas zavedu u zabludu, jer su i oni sami u njoj, da nas sablazne i osramote, nas i naše ljudsko, bogodano dostojanstvo. Htjedooše nam upropastiti, pogaziti i smlaviti našu dušu i tijelo, ali upoznasmo ih da su heretici, oprijesmo im se i uzviknusmo vae victis i oni bijahu pobijedeni i zasramiše se, i nestade ih. Tek tu i tamo ostadoše još po neki. Koće se i trzaju i zaviti u crvenome plaštu pobijedenih i izopćenih o-

sjećaju nemoć ljudske, izmrcvarene i zatomičane duše u sebi i ištrcavaju posljednje kaplje sramotnog otrova iz nutritne svoje.

Sa svim tim misionarima majmunstva obračunao je na spreman, stručan i naučan, dokumentiran i znalacki način prof. o. Marijan Blažić sa svojom nedavno izašlom knjigom *) koja znači vrlo mnogo za našu naučnu literaturu, pogotovo u o-vome nadsve interesantnom i aktuelnom pitanju. U svojoj osebujnoj, na blizu 300 stranica velikoga formata, ukusno opremljenoj i na široko zasnovanoj knjizi prof. Blažić nam raspravlja o čitavom kompleksu jedne krivo postavljene i tretirane evolucionističke nauke, zapravo teorije, koja je uzburkala čitav svijet, promijenivši mnoga shvaćanja i mišljenja, za koju Goethe kaže, da je to »dogadaj najveće važnosti«. O tom događaju, njegovu razvoju, osnovama, djelovanju i posljedicama govori nam pisac u svojoj knjizi. U predgovoru on kaže: »Rijedak je intelektualac, koji ne zauzmiče, barem podsvijesno, neki stav prema evolucionizmu. No još su rjeđi, koji bi ga znali, pa makar i površno, opravdati i obrazložiti. O evoluciji se naime puno više govori negoli znade. Zato je evolucionizam teren na kojemu se mijesaju zablude s istinama, teren zastrt za mnoge gustom maglom, na kojem je tendencioz-

*) Prof. O. Marijan Blažić: Evolucija i postanak čovjeka, izdavačko preduzeće »Logose«, Zagreb, Gajeva ul. 4/I.

nost veća negoli znanje.« Pa baš radi toga da iznese na vidjelo ovo pitanje on je i napisao svoje djelo ne bi li ono bacilo »tračak svijetla u ovu tamu i zbrku pojmovna«. Poslije svestrane i temeljite obrade djelo je završeno riječima: »Između objavljenih i znanstvenih istina ne može biti protuslovlja, jer im je konačni izvor jedan te isti — Bog.« Tako je pisac riješio i likvidirao ovo zamašito pitanje, obo-rivši sve zablude i skrajnosti evolucionizma, da na kraju postavi sve na svoje pravo mjesto, dodijeljeno odsvemoćne providnosti Božje.

Djelo bi morao pročitati svaki intelektualac bez ikakva nukanja i preporuka, jer je ono od životne važnosti i interesa. Napokon će ono dobro doći i učećoj omladini, koja danomice nasjeda frazama i filozofiranju pojedinaca koji »liferuju«, a ujedno će u njoj naći odgovor na majmuniziranja svih mogućih Erdeljanovića, Petkovića, Tomića, Zarnika i drugih koji preko školskih udžbenika (odobrenih od Ministarstva prosvete!) i katedra sole pamet ne samo sebi već i onima koji će sutra stupiti u život i biti putokazi i odgojitelji našega naroda, a uvjereni smo da čitav Hrvatski narod ne želi nikakvih majmunskih priča, jer on je svijestan sebe i svoje prošlosti, on se bori za svoju budućnost, koja ne smije biti nikakvo majmunisanje, nego čovječnost i pravičnost, zadvojena vječnim idealima dobrote i ljepote!

Iko Ivina

Iz naših krajeva

PAPIN POZDRAV I BLAGOSLOV HRVATSKOM NARODU. Vrhbosanski nadbiskup preuzv. dr. Ivan Ev. Šarić prošlih dana je prvi od hrvatskih biskupa pohodio novoga Sv. Oca Papu Piju XII. O svojoj audijenciji, među ostalim, izjavio je ovo: »Sveti me je Otac vrlo ljubezno primio i odmah zagrlio. Ja sam mu isporučio odane poklone svoga klera i puka te vjernost svega Hrvatskog naroda. Ovo posljednje mogao sam isporučiti, jer sam bio za to posebno opunovlašten od vođe Hrvatskog Naroda g. dra Vlatka Mačka. Sv. Oca veoma je obradovala ova poruka, pa je uzvatio pozdrav i apostolski blagoslov Hrvatskom narodu i njegovom vođi. Sv. Otac, makar da je sav u teškom apostolskom radu, potpuno je, hvala Bogu, zdrav. Rekao mi je, da je njegova služba vrlo mučna u ova danas tako sudbonosna vremena, ali on se uzda u Providnost Božju, kojoj je izručio sve svoje djelovanje i svaku minutu svega života.«

DR S. ČEKADA — POMOĆNI BISKUP NADBISKUPU ŠARIĆU. Sv. Otac Papa imenovao je Mons. dra Franju Smiljana Čekadu, župnika u Bosanskom Brodu, pomoćnim biskupom preuzv. dru. Iv. Ev. Šariću, vrhbosanskom nadbiskupu. Ova je vijest među svima, koji ga poznaju, diljem hrvatske domovine, izazvala veliku radost i zadovoljstvo. — Preuzv. Čekada je iz hrvatske obitelji, koja potječe iz Istre. Otac mu je bio učitelj u raznim mjestima u Bosni. Ima 3 brata (od kojih su još dvojica svećenici: dr Čedomil, kanonik u Sarajevu, i Milivoj, župnik u Zenici, a treći je pravnik) i sestru, koja je svršila učit. školu. Polazio je gimnaziju kod oo. Isusovaca u Travniku, a i bogosloviju kod njih u Sarajevu. Svoje bogoslovske nauke usavršio je na Gregorijani u Rimu. G. 1928. položio je doktorat. Za 4 godine je nato bio urednikom sarajevskog »Kat. Tjednika«, odakle je pošao za župnika u Bosanski Brod i tu razvio neobičnu dušobrižničku aktivnost. Svojim vanrednim sposobnostima te dosadašnjim životom i radom obećaje, da će najbolje odgovoriti svom novom pozivu. Ima 38 godina. — Preuzv. Čekadi na ovom visokom odlikovanju i preuzv. Šariću na ovom dobitku izrazujemo svoje najsrdačnije čestitke i najbolje želje!

DR KOROŠEC O DRU MAČKU. Na taboru »Saveza slovenskih radnika«, koji su pristupili u Jugoras, u Ljubljani 4. t. mj. održao je govor i dr Korošec, koji je, među ostalim, kazao: »U našoj unutrašnjoj politici dvije su tačke na dnevnom redu: 1. Reorganizacija JRZ u skladu s novim stvarnim prilikama, 2. nastavak rada oko dovršenja sporazuma. Reorganizacija JRZ ne znači nikakvu programatsku promjenu, nego je istovjetna s oživljenjem političkoga rada stranke na svoj liniji. Glede sporazuma ili zapravo u vezi sa sporazumom neka mi bude dozvoljeno, da jedamput budem i ličan, iako je moje načelo, da sam u svojim govorima strogo stvaran. Govorit ću o ličnosti dra Mačka, koji je jedna od središnjih ličnosti u radu za sporazum. Neću spominjati njegovih duševnih vrlina i sposobnosti. To bi bilo laskanje. Dr Maček nije samo dobar Hrvat, već i dobar Slaven. Nepravdu mu nanosi onaj, koji se usudi pomisliti, da mu slavensko osjećanje i mišljenje nije sveto. Govorite štogod hoćete, mislite o njemu štogod hoćete, ipak su samo Slovenci, ipak su samo Srbi dru Mačku najbliža braća na svijetu. Dr Maček ne pozna bliže braće na svijetu, kao što su mu Slovenci i Srbi. Ja cijenim dra Mačka i visoko mišlim o njemu. Zato ni ne očajavam nad radom za sporazum. Nakon više ili manje brojnih peripetija do njega će ipak doći.« Na to zagrebački »Hrv. Dnevnik« od 6. t. mj. opaža: »Dr Korošec dakle računava još s raznim peripetijama, kojih može biti više ili manje, ali on vjeruje, da će ipak dr Maček ostati na liniji sporazuma, što znači, da ga po njegovom mišljenju s te linije ne će udaljiti nikakve peripetije, koje sa sobom donosi politički život. Prema tome se dr Korošec nada, da u politici dra Mačka, koliko se radi o sporazumu, ne će biti nikakvih peripetija. Ta je izjava svakako razumljiva, iako dr Korošec nije ništa konkretnije kazao o onome, što bi imalo doći, i o tome, kako bi se događaji mali razvijali. To su njegove konstatacije, koje je vrijedno zabilježiti i koje i mi bilježimo, jer unose nešto svijetla u pogled prvog potpredsjednika JRZ ne samo na današnji politički položaj, nego i na njegov budućni razvoj.«

MALI KRIŽARI osnovani su u Širokom Polju (okružje Đakovo).

Hrvatski biskupi svom Hrvatskom narodu prigodom 1300 godišnjice njegovih prvih veza sa Sv. Stolicom

(Nastavak 4)

Poziv: »Budite vjerni Bogu i sv. Petru do smrti« otvara nam doista divan pogled u povijest i život Hrvatskog naroda sve do znamenite g. 641. Iz te povijesti čujemo također glas Pape Leona X, koji je na sjednici kardinala 12 prosinca g. 1519 obećao poslaniku Hrvata, da ne će dopustiti, da propadne Hrvatska, najjači štit i najtvrdi bedem Kršćanstva (antemurale Christianitatis). Bilo je dakle posve prirodno, kad se je i na katoličkom kongresu g. 1900 u Zagrebu staro geslo proglasilo riječima: »Ostanimo u neprekidnoj jakoj vezi sa Sv. Stolicom, pa će nam domovina i narodnost biti obezbijedena.«

Dvoje se ovdje naglasilo: vjernost i ljubav prema Sv. Stolici, vjernost i ljubav prema hrvatskom narodu. Važno je, da razjasnimo i jedno i drugo.

Sv. Crkva uči nas, da svaki čovjek ima ne samo dužnosti prema Bogu, prema samome sebi i prema bližnjemu kao pojedincu, nego i prema društvima, kojima pripada po svome rođenju. Ta su društva obitelj i narod. Narodi su tvorevina Božje volje; ona im određuje domovinu, razvitak, vijekove i način života. Radi toga ljubav prema domovini i svome narodu izlazi iz dužnosti prema Bogu, jer ljubimo ono, što je Bog stvorio i odredio. Jasno je, da Bog nagraduje i tu ljubav, ako je nesebična i plemenita. Narod i domovina su prema nama kao otac i majka. Jedne i druge dužni smo ljubiti i štovati, kako nam to naređuje IV zapovijed Božja. Tko bi mogao nabrojiti sve ono, što je svaki od nas u svom životu primio od Hrvatskog naroda i Hrvatske domovine: od jezika koji smo u djetinstvu naučili, do nezaboravnih vjerskih doživljaja, što su ih svetišta, sagrađena od Hrvatskog naroda, toliko puta pružila dušama našim; od lijepe hrvatske knjige, koja nam je otvarala poglede u našu prošlost i u historiju raznih naroda, do molitvenika, koji je duše naše dizao k Bogu; od ljepota, što nam ih otkriva naše more, do ravnica, šuma, brda, vinograda, oranica i naših sela? Najljepši dio našega zemaljskog života ispunjen je darovima, što smo ih primili od Hrvatskog naroda i Hrvatske domovine. Tko može na njih zaboraviti?

Jest, mi ljubimo Hrvatski narod i Hrvatsku domovinu! Ali kao kršćani hoćemo

da vršimo razne kreposti ne samo u naravnom nego u svrhunaravnom redu, jer samo tako će one odgovarati pravomu istinitom kršćanskom životu. Ljubav prema domovini i narodu mora biti dakle prožeta svrhunaravnim razlozima. Razni narodi mogu za tu ljubav imati razne svrhunaravne razloge. Mi Hrvati imademo ih u poslanstvu, što su ga naši predi primili već prije 1300 godina u vezi sa svojim pokrštenjem. Mi smo narod sv. Petra. Mi ljubimo svoju hrvatsku domovinu i svoj narod ne samo, što to od nas zahtijeva već sam naravni zakon kao odraz volje Božje, nego ga ljubimo i radi toga, što njegov poziv stoji u tom, da bude narod sv. Petra.

»Budite vjerni Bogu i sv. Petru do smrti« Te riječi Pape Ivana VIII odjekuju u životu Hrvatskoga naroda već kroz 1300 godina. U smislu tih riječi i tog poziva borili su se Hrvati proti poganstvu Avara i Madara, borili su se proti navali bogumilstva i luteranstva, borili su se kroz stoljeća proti najezdama Islama, bore se i danas ne samo proti unifikatornim aspiracijama i težnjama istočnoga raskola nego i proti pojavama komunističkih i rasističkih zabluda. Oznaka Hrvatskog naroda kao predžida pravog kršćanstva sačinjava danas i te kako poziv i poslanstvo, da bude narodom sv. Petra, narodom, koji goji specijalnu krepost ljubavi i odanosti prema Sv. Stolici; koji vazda odbija svako potkapanje i iskrivljavanje položaja Sv. Stolice u historiji Crkve i nauku o Primatu u njoj; koji odlučno zahtijeva, da se Sv. Stolica, njezina prava i nastojanja visoko štiju; koji vodi i druge narode k Petru i njegovu nasljedniku. Naša ljubav prema Hrvatskom narodu bit će svrhunaravna, ako ga ljubimo radi poziva i poslanstva, da bude narodom sv. Petra te se radi toga poziva i poslanstva žrtvuemo za nj i sve shodno poduzimamo, da živi i radi kao narod potpuno suveren, kako se to zbilu u ono doba, kad mu je Papa doviknuo: »Budite vjerni Bogu i sv. Petru do smrti!« Samo kao narod potpuno suveren može da se nesmetano i uspješno posvećuje tom uzvišenom i svetom poslanstvu.

(Nastavit će se)

Dvije opaske na život

Samo čovjek ima darove razuma. Nema to nijedan drugi zemaljski stvor. A darovi razuma su neprocjenjivi. Nema vrijednosti koja bi prevagnula vrijednost uma i razbora. U tom svijetlu je čovjek kralj zemlje i života na njoj.

Ali, kolikogod je čovjek velik, toliko je opet i presitan, kad je riječ o načinu kojim daje tok životu ličnom, još više društvenom. Čovjek, uza svu svoju sposobnost zdravoga rasuđivanja, tako je u svom vladanju površan, da ne rećemo preplitak, da se ne razlikuje od djeteta, koje posije za komadićima šarenoga stakla i misli da su to dragocjenosti bisera, dragoga kamena, svega što je najljepše i najvrednije.

Čovjek je silno jednostran. Pjan je od veselja, kada mu oko zapne o neki predmet svjetlucavih i živih boja. Ne će, da, kao razborito i pamefno stvorenje, uzme predmet u ruku, pogleda ga sa sviju strana, i tek onda, kada je na čistu, reče svoj hladni i promišljeni sud.

Evo, ovih ljetnih dana osvježivaće, ljudi uspomenu na godinu 1789, kada je u Francuskoj buknuo ustanak, koji mi zovemo — revolucija. Stopešet godina je od toga prošlo. Sloboda, zlatna, draga sloboda. To je bila riječ, to je bio željno čekani plod, biljka, koja je imala niknuti iz one svježe krvi, koja je poprskala ulice velikoga Parisa.

Čovjek, jednostran, koji gleda samo s jednoga ugla, u proglašenju slobode za sve i svakoga vidio je ideal konačni i završni; bogat i siromah, učen i neuk, muško i žensko, da ima potpunu slobodu, u svim pravcima i smjerovima. Sloboda, sloboda, samo sloboda. Ko smije znuti riječju protiv toga netaknuto »svetoga« načela!

Stopešet godina prošlo je od toga vremena. Proklamirana i reklamirana sloboda imala je vremena pokazati svoju snagu i spasiteljsku ulogu u razvoju čovječanstva. I doista ju je pokazala. U čemu? Da je zemlji dala ropstvo koje nosi rekord nad svim ropstvima, ne novoga, nego i staroga vremena. To je hidra koja mori izmorereno čovječanstvo. Blesavost neograničene slobode, u kojoj su poniženi nerazumno gledali svoje otkupljenje, omogućila je povišenima da još jače pritišnu ponižene. To je jasno za svaku glavu koja misli, a koja ne zna misliti, naravno, da će izvaditi iz tobolca rječnik o mraku i zaglupljivanju.

Ima jedna druga riječ, koju opet ne znaju shvatiti oni isti koji ne shvaćaju ni onu o slobodi. Ta druga riječ je ona o kraljevstvu nebeskom, za koje evanđelje kaže, da treba najprije njega tražiti, a ostalo sve da će biti dodano.

Samo oni koji se daju opiti čarobnom riječi slobode, potpune i jednake, za male i velike, po svojoj jednostavnoj računici mogu o kraljevstvu Božjemu govoriti kao o meki koju bogati nude siromasima, da im bude komodnije i šire ovdje na zemaljskim poljanama.

A zašto ti isti ljudi ne bi malo ušli u sebe pa kraljevstvo nebesko pogledali sa svih vidika, a ne samo s jednoga i to banalno površnoga! Kad svi mi, koji u većoj ili manjoj mjeri snosimo težinu vremena, ispaštamo grijehe slobode, gledane samo s jednoga kraja, zašto ne bismo na temelju iskustva mogli jednom biti opamećeni, pa na ove temeljne stvari ne gledati tako glupo jednostrano.

Krist je rekao da smo svi sinovi slobode, koju nam je On donio, i da na slobodu ima pravo svak ljudski sin. Ovim sigurno nije mislio na slo-

bodu neograničenu, po kojoj jači pritišće slabijega, jer je slobodan! To je nagrada slobode, koju smo mi u pjanosti dali u ruke povišenima. Isto tako On nije govorio o kraljevstvu nebeskom kao ljekariji, koja umiruje živce potištenih, da ne ustaju protiv uzvišenih, nego je govorio o kraljevstvu neba kao konačnoj svrsi života ljudskoga. I ne samo siromahu, nego i bogatu i siromahu je rekao, da zemlja ne smije biti na putu k dizanju prema gore. Bogatu je rekao tešku riječ, kad je spomenuo devu i uši igle.

Junior

Naši dopisi

SUMARTIN (na Braču)

Proslava Majčina dana. Na Spasovo su Mali Križari i Male Križarice proslavili Majčin dan. Ujutro su imali zajedničku sv. Pričest za svoje majke, a navečer su dali uspješnu priredbu s ovim programom: 1. »Dječica majkama« — pjevao zbor M. Križara i M. Križarica; 2. »Proslava« — govorila Rosanda Šerka, predsjednica M. Križarica; 3. »Mila Majčica« — dekl. Irma Graovac; 4. »Važnost Majčina dana« — govorila M. Skansi, tajnica H. Kat. Zena; 5. »Nad Majčinim grobom« — sopransolo Srećko Cvitanović; 6. Harambašić: »Majci« — dekl. J. Trutanić; 7. »Majko moja premila« — pjeva zbor M. Križara i M. Križarica; 8. »Bez Majčina blagoslova« — prigodni igrokaz; 9. »Majčina dušica« — dekl. Desanka Aničić; 10. »Začarani Zabec« — pozorišna priča u 3 čina; 11. »Kažnjena Ankica«, solo scena — izvela Antica Lučić; 12. »Majčice draga« — pjeva zbor M. Križara i M. Križarica. Sve točke programa bile su izvedene na opće zadovoljstvo. Naročito su bili iznenađeni s ovim nastupom djece neki gosti iz Beča kao i strani radnici, koji izgrađivaju našu obalu, te se jedni i drugi sada živo zanimaju za našu organizaciju.

Naši ribari. Izgled u ovogodišnji lov ploveće ribe po svim znakovima izgleda, da će biti dobar. Česte kiše i vjetrovi, koji su ovih dana često veliki, ometavaju rad ribarima.

ZMAN

Svibanjska pobožnost u našem selu odlično je prošla. Svake večeri naša prostrana crkva bila je dupkom puna naroda, da čast iskaže Majci Božjoj. Nakon sv. ruzarija i propovijedi svake večeri pjevala su litanije i razne lijepe Marijine pjesme školska djeca (njih oko 40), na čemu treba zahvaliti našoj vrijednoj učiteljici gđici Palmi Mandaković, koja je djecu odlično poučila i u crkvi u pjevanju pratila. Neka je dragi Bog poživi i zadugo zadrži u našem Zmanu!

Na Presv. Trojicu 4. t. mj. održana je prva sv. pričest oko 30 Isusovih malih i nevinih anđelića. Naš dobar i skromni župnik održao je prvopričesnicima lijepu prigodnu propovijed. Iza propovijedi i obnove krsnoga zavjeta podijeljena je prvopričesnicima i drugim vjernicima sv. pričest. Nakon sv. Mise prvopričesnici su se radosna srca veselo razišli svojim kućama noseći svaki u ruci lijepu uspomenu prve sv. pričesti.

Zmanac

Za euharistijski kongres u Primoštenu

BROJ UČESNIKA. Potrebno je da vlč. gospoda župnici navrijeme jave, koliko će iz koje župe poprečno učestvovati naroda na euharistijskom kongresu u Primoštenu. Neki će doći s motorima i parobrodima, za koje će se pobrinuti Prpravni kongresni odbor u Šibeniku, a drugi će se sami pobrinuti za prevozna sredstva. Prvi neka jave broj učesnika Biskupskom Ordinarijatu u Šibeniku, a drugi župskom uredu u Primoštenu.

HRANA I PIĆE. Odbor za prehranu će se pobrinuti, da bude pripravljeno dovoljno pića i hrane. No radi hrane je potrebno znati, barem približan, broj učesnika iz pojedinih župa. I zato treba požuriti s izvještajima o broju učesnika.

PJEVANJE SV. MISE. Preko svečane pontifikalne sv. Mise, na dan kongresa 25. VI., koja će biti na otvorenome, pjevaće se »Missa de Angelis« na staroslovenskom jeziku prema novom Crkvenom kantualu. Zato preporučamo župnicima, kojima je to ikako moguće, da izvježbaju što više pjevača i pjevačica spomenutu Misu. Poželjno je, naime, da Misu pjeva što veći broj naroda, jer to je, osim ostaloga, i u liturgijskom duhu.

Život Šibenika

Svečana proslava beatifikacije bl. Nikole Tavilića

U samostanskoj crkvi sv. Frane vrlo svečano je proslavljena 50-godišnjica beatifikacije bl. Nikole Tavilića, našega velikog i dičnog sugrađanina i najpopularnijega hrvatskog blaženika.

1., 2. i 3. t. mj. održana je svečana trodnevna kao priprava na ovu proslavu. Prve večeri propovijedao je preč. don Ante Radić o bl. Nikoli Taviliću kao uzoru kreposti i kršćanskog života te njegovoj beatifikaciji, dok je blagoslov s Presvetim podijelio zač. kanonik preč. don Marko Corić. Druge večeri je propovijedao kanonik i gradski župnik preč. don Ante Šare o bl. Nikoli Taviliću kao apostolu i propovjedniku vjere, dok je blagoslov s Presvetim podijelio kaptolski dekan preč. don Ivan Bjažić. Treće večeri je propovijedao kaptolski prepozit presvij. don Rudolf Pian o bl. Nikoli Taviliću kao mučeniku vjere. On je nato podijelio i blagoslov s Presvetim. Sve tri večeri pjevano je na koru crkveni ženski zbor himnu u čast bl. Nikoli Taviliću od dra J. Andrića pod vodstvom p. o. Nikole Pasini.

Na sami dan proslave 4. t. mj. rano ujutro su bile pjevane lekcije i pjevana sv. Misa, preko koje je mnogo vjernika pristupilo sv. pričesti. Redale su se zatim brojne tih sv. Mise.

Okolo 7 s. ujutro stiglo je u Šibenik po prvi put jedno hodočašće izvan šibenske biskupije, da uveliča ovoga našeg dragog blaženika. To je hodočašće sa 100 hodočašnika došlo iz zagrebačke nadbiskupije pod vodstvom o. konventualaca gvardijana mp. o. Aljinovića i župnika mp. o. Vlahova te dra J. Andrića i iz senjske biskupije pod vodstvom župnika vlč. Novaka iz Ribnika kod Gospića. Hodočašnici su došli sa križarskom glazbom sa sv. Duha i krasnom novom crkvenom zastavom dobrotvora Svetišta sv. Antuna, te su ušli u grad uz sviranje glazbe i pod tom krasnom zastavom. Procesionalno unišli su u crkvu sv. Frane, koja se nalazi uz samostan oo. konventualaca, u kojemu je bl. Nikola Tavilić stupio u franjevački red. Slušali su sv. Misu i pristupili k sv. pričesti.

Nato su hodočašnici, opet uz svirku vlastite glazbe, u povorci otišli do biskupске palače, gdje ih je naš preuzv. biskup dr J. Mileta primio u svečanoj dvorani. Neumorni propagator štovanja bl. Nikole Tavilića u hrvatskom narodu, dr Josip Andrić, u ime hodočašća izrekao je govor o značenju ovoga jubileja bl. Nikole Tavilića, o mislima vodiljama ovoga prvog

hodočašća iz hrvatske metropole u rodni grad najvećega svetog Hrvata, u »hrvatski Betlehem«, te je na koncu preuzv. biskupu dru Mileti, kao nasljedniku biskupa Foska, koji je bio najzaslužniji za beatifikaciju Taviliću, i kao najvećem revnitelju za njegovu kanonizaciju, predao u ime hodočašća i Hrvatskog Odbora za Svetu Zemlju krasno poprsje bl. Nikole Tavilića, izrađeno od kipara Rudolfa Špiglera. Naš preuzv. biskup toplo se zahvalio hodočašnicima i govorniku naglasivši, kako ovo prvo hodočašće u širenju kulta bl. Nikole Tavilića ima posebno historijsko značenje, jer eto Zagreb, svima nam drago središte hrvatskoga naroda, daje živ i vidljiv dokaz, kako ljubav hrvatskoga naroda prema ovom svetom sinu Šibenika sve više raste. Vidljivo dirnut darom, poprsjem bl. Nikole, Preuzvišeni je izjavio, kako će to biti trajan spomen na ovo prvo hodočašće bl. Nikole Taviliću. Na koncu je podijelio hodočašnicima blagoslov te se sa svima upoznao i, pomno razgledavši poprsje Blaženikovo, najlaskavije se o njemu izrazio. S hrvatskom himnom završena je ova audijencija.

U 10.30 s. bila je pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa uz veliku asistenciju, kod koje je Glazbeno Društvo sv. Antuna iz Zagreba sa Sv. Duha, uz pratnju na orguljama prof. Franje Dugana, pjevalo Stehleovu Misu i na Prikazanju Andrićevu himnu u čast bl. Nikoli Taviliću s refrenom na riječi molitvice dra Vlatka Mačka.

Kod svečanog objeda u samostanu sv. Frane gvardijan mp. o. Vid Markovina i preuzv. biskup pohvalili su i pozdravili predstavnike zagrebačkog hodočašća, širitelje slave bl. Nikole Tavilića dra J. Andrića, preč. don K. Stošića i o. dra Bernardina Polonijo te sve one, koji su doprili uspješno ove proslave. Govorili su nato još: dr J. Andrić, prof. F. Dugan i o. dr Polonijo.

U 6 s. pp. preuzv. biskup održao je u dupkom punoj crkvi značajnu propovijed o značenju bl. Nikole Tavilića za hrvatski narod, koja je na sve prisutne učinila najjači dojam. Slijedio je blagoslov s Presvetim, koji je također podijelio preuzv. biskup, i na koncu pjevanje Andrićeve himne.

U 6 s. pp. preuzv. biskup održao je u dupkom punoj crkvi značajnu propovijed o značenju bl. Nikole Tavilića za hrvatski narod, koja je na sve prisutne učinila najjači dojam. Slijedio je blagoslov s Presvetim, koji je također podijelio preuzv. biskup, i na koncu pjevanje Andrićeve himne.

U 6 s. pp. preuzv. biskup održao je u dupkom punoj crkvi značajnu propovijed o značenju bl. Nikole Tavilića za hrvatski narod, koja je na sve prisutne učinila najjači dojam. Slijedio je blagoslov s Presvetim, koji je također podijelio preuzv. biskup, i na koncu pjevanje Andrićeve himne.

U 6 s. pp. preuzv. biskup održao je u dupkom punoj crkvi značajnu propovijed o značenju bl. Nikole Tavilića za hrvatski narod, koja je na sve prisutne učinila najjači dojam. Slijedio je blagoslov s Presvetim, koji je također podijelio preuzv. biskup, i na koncu pjevanje Andrićeve himne.

Završetak svečane proslave 50 godišnjice H. P. D. „Krešimir“

Na koncu društvene jubilarne godine prigodom 50-godišnjice osnutka i godišnjice obnove H. P. D. »Krešimir« održan je u Gradskom Kazalištu u subotu 3. t. mj. veliki vokalni koncert. Predsjednik društva g. dr Ante Nikolić održao je govor, u kojemu se najprije zahvalio na srdačnom i iskrenom odazivu, a zatim iznio historijat društva i protumačio smisao njegova opstanka i njegova imena. Naglasio je, da je hrvatsko svećenstvo stajalo uvijek na hrvatskoj strani, osim malih iznimaka.

Završava svoj govor burno pozdravljen. Zatim je izveden vokalni koncert s 18 točaka. Sve su točke bile na umjetničkoj visini, a neke su bile i ponovljene na zahtjev oduševljene publike. Oduševljenje je doseglo vrhunac, kad je po drugi put otpjevana Matzova »Seljačka sloga«. Pjevanjem »Lijepa naša« koncert je završen. Preko programa društvo je predalo svom dirigentu g. M. Stipičeviću lovor-vijenac s narodnom trobojnicom u znak poštovanja i zahvalnosti za njegov nesebičan, požrtvovan i uspješan rad.

Sutradan, u nedjelju 4. t. mj. u 7 s. bila je budnica drniške glazbe.

U 9.30 s. je preč. don Hugo Basioli u crkvi sv. Frane očitao sv. Misu, iza koje je preuzv. g. dr J. Mileta blagoslovio društveni barjak. Održao je tom prilikom lijep govor o važnosti pjesme i geslu, izvezenom na društvenoj zastavi. Zastavi je kumovala gđa Slavica Nikolić uz brojne druge kumove, koji su kumovali u ime svoje ili pojedinih hrvatskih kulturnih i drugih društava.

Iza fotografiranja članovi i prijatelji

legacijama i članovima priredn u Hotelu »Krk« svečani banket. Na njemu su pale iskrene i tople zdravice. Govorili su gg: dr Nikolić, prof. Matz, dr E. Bulat, fra K. Kržanić, B. Dulibić, A. Belas, fra P. Berković, prof. M. Stipičević i R. Petek. Svi su naglasili težnje i ciljeve hrv. naroda, pozvali prisutne na rad, ustrajan i borben, i zaželeli društvu uspjeh i napredak.

Pjevanjem pjesama i ispraćajem gostiju završena je ova lijepa proslava i hrvatska manifestacija. R.

TJELOVSKA PROCESIJA OSMINE bit će u nedjelju 11. t. mj. Procesija će krenuti iz Nove Crkve u 8 s. ujutro. U 7.30 s. bit će svečana sv. Misa, a zatim procesija Zagrebačkom ulicom, ulicom Kralja Tomislava, pak preko Gorice natrag u crkvu. Pozivlju se vjernici, da u što većem broju prisustvuju procesiji te okite prozore i pospu cvijećem Svetotajstvo.

BLAGDAN SV. ANTE bit će tradicionalno proslavljen u crkvi sv. Frane u utorak 13. t. mj. Ujutro u 5 s. bit će lekcije. U 5.15 s. tih sv. Misa. U 6 s. pjevana sv. Misa. U 7, 7.30, 8, 8.30, 9 i 9.30 s. tih sv. Mise. U 10.30 s. bit će pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa. U 6 s. popodne bit će procesija gradom sa svečanim kipom, pak propovijed i blagoslov.

BLAGDAN PRESV. SRCA ISUSOVA slavi se u petak 16. t. mj. Ovom prilikom treba da svi katolici svojim pokorničkim djelima i molitvama dadu zadovoljstino uvrijeđenom Srcu Isusa Krista za svoje grijeh i grijehe cijeloga svijeta. — Toga dana bit će u katedrali u 9 s. ujutro svečana sv. Misa, a u 7 s. uveče blagoslov te će se pred izloženom Svetotajstvom izmoliti Molitva pomirnice Presv. Srcu Isusovu. Isto tako u samostanskoj crkvi sv. Lovre, gdje se ovaj blagdan u našem gradu na osobiti način štuje, bit će u 5 s. ujutro lekcije. U 6 s. pjevana sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tih sv. Mise. U 10 s. druga pjevana sv. Misa, a zatim izloženje Svetotajstva na klanjanje. U 7.30 s. navečer propovijed, blagoslov i posveta Presv. Srcu.

6-SATNO KLANJANJE U CRKVI SV. DOMINIK obaviti će se šestosatno klanjanje Euharistijskom Isusu u nedjelju 11. t. mj. Izložit će se u 11 s. poslije pjevane sv. Mise. Adoracija će trajati do 5 s. popodne, u 5 s. ružarij, govor o Euharistiji, ophod unutar crkve, pak blagoslov.

ISPRAVI! U prošlom uvodniku »Riječ« nepažnjom izbjegle su nam dvije krunjije pogriješke, pak molimo, da se to dobrohotno uvaži. Mjesto: »Riječju je Aron, brat Mojsijev, zaustavio sunce na nebu, a Elizeje« moralo je stajati: »Riječju je Jozua, nasljednik Mojsijev... a Ezekijele«.

U FOND NAŠEGA LISTA doprimio je g. Živković Mate Din. 20. — Uprava harno zahvaljuje.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (11.—17. VI.): da naš euharistijski kongres u Primoštenu u svakom pogledu što bolje uspije — Don Ante Radić.

PRIJAMNI ISPIT NA GIMNAZIJI. Na mjesnoj realnoj gimnaziji bit će prijamni ispiti 24., 25. i 26. t. mj. Kandidati treba da pošalju na direkciju real. gimnazije propisno taksiranu molbu priloživši krštenicu i svjedodžbu IV. razr. osnovne škole kao i V. i VI. razr., ako je kandidat i te razrede položio. Molbe moraju stići najdalje do 22. t. mj. — Preporuča se gg. župnicima, da kandidata za sjemenište upozore na gornju obavijest, jer bez položenoga prijamnog ispita ne mogu biti primljeni u sjemenište.

OBJAVA O SPECIJALNOM DOPRINOSU ZA »FOND NARODNE OBRA-NE«. Financijskim zakonom za 1939/1940 godinu uveden je specijalni doprinos »Fonda narodne obrane«, koji će se razrezivati i naplaćivati počevši od 1. VII. 1939. godine, pa za vrijeme od 10 godina, t. j. do uključivo 30. VII. 1949. Kao osnovica za razrez ovoga doprinosa služiti će ukupno zaduženje prethodne poreske godine, pravnih i fizičkih lica, neposrednim porezima, koji se sumarno knjiže u glavnoj poreskoj knjizi. Privremena poreska olakšanja (oslobodjenja) ne će se pri razrezu ovoga doprinosa uzimati u obzir, već će se u zaduženje (osnovicu doprinosa) unositi idealno razrezani porez. Od lica, koja imaju troje ili četvero maloljetne, žive djece, naplaćivat će se ovaj doprinos po najbližem nižem stepenu, a od onih, koji imaju petero ili više zakonite žive djece, naplaćivat će se ovaj doprinos za dva stepena niže od onoga redovnog, u koji takva lica spadaju prema visini svoga zaduženja. U smislu pak tač. 9/II naplaćivaće se specijalni doprinos od osoba preko 30 godina starosti, a neoženjenih, kao i od oženjenih ili udovaca bez djece, po narednom prvom višem stepenu, koji slijedi redovnom stepenu, u koji takva lica spadaju prema visini svoga zaduženja. Svi oni porezovnici, koji se kane koristiti pogodnošću čl. 8., imaju podnijeti od 27. V. do 26. VI. t. g. ovoj Poreskoj upravi prijavu o broju i godinama zakonite, maloljetne, žive djece ispod 21 godine. Oni pak porezovnici, na koje se odnosi 19/II, imaju takve prijave u gore navedenom roku bezuvjetno podnijeti, jer će se u protivnom proti njima postupiti u smislu Zakona o neposrednim porezima. — Poreska uprava u Šibeniku.

Razne vijesti

ITALIJA OTKLANJA RAT. Suradnik »United Pressa« posjetio je jednog istaknutog fašističkog činovnika, koji je u dnevnoj vezi s Mussolinijem i zapitao ga, da li bi on htio rat. Ova je istaknuta ličnost izjavila, da Mussolini ne pomišlja na to, da bi izazvao ma i samu pobudu za kakvu akciju, koja bi mogla ugroziti evropski mir. Italija nema razloga vjerovati, da bi Njemačka mogla u svom sporu s Poljskom ići tako daleko, da bi učinila nešto, što bi naškodilo evropskom miru. Italija očekuje dugo razdoblje mira, i ako danas teški oblaci leže nad Evropom. Italija ne očekuje, da bi mogao buknuti rat zbog ijednoga njemačkog zahtjeva prema Poljskoj ili talijanskoga prema Francuskoj. Također je porekao, da bi englesko-turskim ugovorom bilo izazvano otkazivanje englesko-talijanskoga prijateljskog sporazuma ili ugovora, sklopljenoga u Montreuxu.

RAD SELJACKE KRIZARSKE ZAJEDNICE. Ovih dana poslala je Seljačka Križarska Zajednica svim Bratstvima svoju okružnicu, pa neka se sva Bratstva drže uputa, danih u toj okružnici. Naskoro će ići i okružnica Radničke Zajednice.

Hrana duše

PETAR GRGEC: HAGIOGRAFIJA O ČASNOJ SLUZI BOŽJEMU FRA SIMUNU FILIPOVIĆU. Ova hagiografija, koju je napisao poznati pisac Petar Grgec, sastoji se od dva dijela. Sprijeda se nalazi studija u prozi, u kojoj je prikazan sav život fra Simuna Filipovića. Iza toga se u stihovima opisuje krepni život ovoga Božjeg ugodnika. Lik fra Simuna Filipovića nije izoliran, nego ocrtan u vezi s tadašnjim najvećim događajima u Bosni, u Italiji i u čitavoj Evropi. Osjeća se, kako kuca bilo patničke Bosne i kakvi se sudbonosni događaji zbivaju u Italiji. Bosanski franjevac Simun Filipović živio je od g. 1732. do g. 1802. To je doba prosvjetljenog apsolutizma i francuske revolucije. Od svoje pedesete godine pa do smrti boravio je fra Simun Filipović u Italiji u franjevačkom samostanu maloga gradića Ripatransona, gdje se posvetio samo molitvi, pokori i uopće kontemplativnom životu. Svi su ga držali svecem. Njegovu se štovanje povećalo poslije blažene smrti, a poslije izvanrednih događaja, koji se zbije njegovim zagovorom, Crkva je započela u svrhu njegove beatifikacije proces, koji još traje. Pisac je odabrao za svoje pripovijedanje onakav stil, kakav upotrebljava hrvatska narodna pjesma u legendama. I ovo djelo dokazuje, da hrvatska duhovna povijest nije manje zanimljiva od hrvatske svjetovne povijesti. Kako vidimo na primjeru fra Simuna Filipovića, u toj se povijesti susrećemo s junacima, koji svojom veličinom ne zaostaju nimalo za Tomislavom, Krešimirom, Zvonimirov, Berislavićem, Zrinskićima, Frankopanima, Jelačićem, Kvačernikom i drugim narodnim borcima. Fra Simun Filipović dokazuje svojom pojavom, da hrvatski narod i u najtežim vremenima nije zaostajao za drugim evropskim narodima u osvajanju svetosti. — Lijepo opremljena hagiografija sa slikom fra Simuna Filipovića naručuje se kod tiskara »Kacić« u Šibeniku uz cijenu od 10 dinara.

KNJIGA O PAPI I PAPINSTVU. Lani je pokrenuta popularna knjižnica pod naslovom **Katolička Mala Knjiga.** Izašlo je prošle godine 10 raznih sveščića. Kao 1. svečak za novo godišće izašlo je na 64 stranice knjižica o Papinstvu i o novom Papi, koju je izdavač još koncem veljače najavio. U tekstu se nalazi 8 slika. Cijena je ovoj knjižici 2 Din., a na finijem papiru 3 Din. Pretpleta na cijelu seriju (10 sveščića) Din. 15, a naručuje se na adresu Katoli. Mala Knjiga — Bežija p. Teslić (Bosna). Povjerenici dobiju popust.